

Asia: VN/16819/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle kansaneläkelain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain sekä eräiden muiden etuuslakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme ystävällisesti ottamaan kantaa ehdotuksiin sekä tarvittaessa tuomaan esiin myös perustelut näkemyksillenne.

Voitte halutessanne tuoda esiin myös sellaista keskeistä tietoa, joka näkemyksenne mukaan vaikuttaa esityksen vaikutusten arviointiin.

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle kansaneläkelain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain sekä eräiden muiden etuuslakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelakia, takuueläkkeestä annettua lakia, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia, vammaisetuuksista annettua lakia, sairausvakuutuslakia sekä työttömyysturvalakia. Esityksen pääasiallinen tavoite on yhtenäistää etuuksien ikärajaa ja nostaa ne 18 ikävuoteen. Tämä ikäraja vastaisi myös oppivelvollisuusikää sekä vanhempien elatusvelvollisuuden päättymisikärajaa.

SAK:n lausunto:

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry pitää periaatteellisesti kannatettavana esityksen tavoitetta etuusjärjestelmän selkeyttämisestä. Tätä työtä tulisi tehdä pitkäjänteisesti ja arvioitava ja kehitettävä sosiaalivakuutusta kansalaisten hyvinvoinnin ja toimeentulon näkökulmasta, ei pelkästään julkisen talouden tasapainottamisen lähtökohdista.

SAK huomauttaa, että ehdotetuilla muutoksilla on vaikutusta mm. nuorten toimeentuloon, kuntoutuksen kannustavuuteen, työllisyyteen ja opiskelumahdollisuuksiin erityisesti muualla kuin kotipaikkakunnallaan. Ehdotus korostaa vanhempien elatusvastuuta. Nämä muutokset aiheuttavat pienituloisille taloudellisia ongelmia. Myös syrjäytymisriski on vaarassa kasvaa.

SAK kantaa huolta erityisesti nuorten kuntoutukseen osallistumisesta. Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, kuntoutuksen tarkoituksena on tukea työssä pysymistä ja sinne pääsemistä. Kuntoutusraha on kannustanut, motivoinut ja sitouttanut kuntoutujaa kuntoutumiseen, mikä on tärkeää nuorten kuntoutumisen ja työelämäkiinnittymisen kannalta. Erityisesti pienituloisissa perheissä alle 18-vuotiaalle maksettu kuntoutusraha on ollut tärkeä seikka kuntoutukseen osallistumisessa. Samaan aikaan hallitus on lisäksi leikkaamassa nuorten oikeutta nuorten kuntoutusrahaan esimerkiksi Nuotti-valmennuksen ajalta. Hallituksen esityksessä ei ole arvioitu näiden kahden hallituksen esityksen yhteisvaikutuksia nuorten kuntoutumismahdollisuuksiin.

Hallituksen esityksessä ei ole myöskään arvioitu hallituksen muita leikkausehdotuksia sosiaaliturvaan. SAK:n näkemyksen mukaan ehdotuksia tulisi arvioida kokonaisuutena ja ottaa huomioon eri leikkausten kokonaisvaikutus kansalaisten elämään, jotta vältettäisiin kohtuuttomuudet. Kokonaisarviointi tulisi tehdä niin, että arviointi on käytössä lausuntokierroksen aikana. Ei ole kestävää, että hallituksen esityksiä tehdään ilman asianmukaisia kokonaisarviointeja, jos ja kun eri hallituksen esityksen kohdistuvat samoihin ihmisiin.

Sosiaalivakuutuksen muutoksissa on lähtökohtaisesti pidetty tärkeänä vakuutusperiaatteen toteutumista. Tämä esitysluonnos ei ole vakuutusperiaatteen mukainen.

Edellä mainituista syistä SAK suhtautuu kriittisesti erityykseen.

Kanter Nina
SAK ry - Työ ja turva -osasto